Incipit prologus libri noni

ai.§.j.Itē vitiū quāto diuturni⁹ tāto peri
culosius.sicut ꝯsuetudo mala ſm iura q̄n/
to diuturnioꝛ tāto ꝑniciosioꝛ ⁊ periculosi/
oꝛ:extra de simonia. nō satis.extra de con
suetud.ca.vl.xxiiij.q.j.scisma.⁊ ca. fiat.

Explicit liber octauus de exemplis ⁊ si/
militudinibus rerum.

Incipit prologus libri noni

In manu arti
ficū opa laudabūtur:Ecci.
ix.Humanū gen⁹ post lapsū
pctī a sua decidēs integrita
te nature caligat ignorātie
tenebꝛis:cōcupiscentie caloꝛib⁹ estuat:cre
braqꝫ infirmitate dissoluitur.Sed depellit
ignorātie tenebras:vtcūqꝫ sapiētie studiū
cohibet ꝯcupiscētie impet⁹:⁊ cuiuslibꝫ paſ
sionis insult⁹ moral virtut̄ dominiū:labē
tiqꝫ infirmitati succurrit multiformis artiſ
ingeniū.Si enī testat Galien⁹ imoꝛtale et
impassibile esset coꝛp⁹ ⁊ sp manerct ei opti/
ma cōpositio:nō indigeret arte constituēte
ipm.Quia igit coꝛpus humanū multipli/
cit alterat ⁊ patit ac insup ex passibilitate
multiplici diuersis necessitatib⁹ subdit.ex
industria vl rōne humana q̄dā artes in/
uente sūt ipsius humani coꝛpoꝛis necessi/
tatibus obsequētes:q̄ ad differētiā libera
liū artiū seruiles nominant.Quia enī in
speculabilib⁹ reb⁹ ꝑ modum cuiusdā opis
aliquid inuenitur:puta oꝛationis congrue
seu syllogismi cōstructio:ac etiā numerādi
vel mēsurādi op⁹ quicūqꝫ ad hmōi opa ra
tionis speculatiui habit⁹ oꝛdināt.ꝑ quan/
dā similitudinē artes appellant.Sꝫ tn̄ li/
berales ad illarū differētiā artiū q̄ oꝛdinā
tur ad extinseca opera exercitatā ꝑ coꝛp⁹.
Que scꝫ dicunt seruiles inq̄ztū coꝛpus ser
uiliter anime subiugatur.sed ille ecōtra di
cuntur liberales:quia magis ad animā ꝑ.
tinent ſm quam libertas in homine repe/
ritur.Et hinc est q̄ due schole habebāt an
tiquitus rome.s. liberaliū artiū vna que ī
triuium et quadruuiū distinguunt cōmu/
niter.Sūt enim vniuersaliter septē:quarū
scꝫ prime tres triuiū.relique ꝟo q̄ttuoꝛ q̄/
druuium appellantur.Grāmaticā enī ⁊ lo/
gicam ⁊ insup rhetoꝛicā triuiū cōpꝛehēdit.

Quarum pꝛima grāmatica sermocinalis
a litteris nominat.Nā grāma grece lr̄a la
tine.theca ꝟo reconditio dicit.Est enī ipa
sciētia nō tm̄ recte loquēdi sꝫ etiā recte scri
bendi.⁊ oꝛigo ⁊ fūdamentū oīm liberaliū
artiū. Secūda ꝟo dicta est logica.i. rati
nalis videlicet a logos qd̄ est ratio.Nā lo
gos vt testat Hiero.apud grecos multa si
gnat.verbū est enī ⁊ rō ⁊ supplicatio ⁊ cau
sa vniuscuiusqꝫ rei ꝑ quam sūt singula que
subsistunt.Est ergo logica rōnalis sciētia
.s.ad ratiocinandū inuēta. Tertia voca/
tur rhetoꝛica.i.apte loquēdi sciētia. dicta
grece rhetoꝛesin.i.copia locutionis. resis
enī grece locutio.Rhetoꝛ aūt oꝛatoꝛ voca
tur.Et fuit disciplina rhetoꝛice a grecis p̄/
mo inuēta:videlicet a Goꝛgia Aristotele
⁊ hermagoꝛa:⁊ a latinis postea. Tullio et
Boetio ac Victoꝛino ⁊ alijs plurimū dila
tata.Quadruuiū ꝟo quattuoꝛ has artes
cōpꝛehēdit.s. Arithmeticā q̄ ē numerādi
sciētia:⁊ dicit ab aris qd̄ est virt⁹:⁊ rith/
mon qd̄ est numer⁹.i.numeroꝝ virt⁹. Itē
Geometria q̄ est mēsurandi sciētia.Musi/
ca quoqꝫ q̄ est sonoꝝ cōsonātiū peritia.Et
dicit a moys qd̄ est aqua:ex eo q̄ musicuſ
sonus p̄cipue fit ex aque hūoꝛe.Astrono/
miā etiā quadruuiū includit q̄ astroꝝ ⁊ ce
lestiū coꝛpoꝝ mot⁹ certis tēpoꝛib⁹ ⁊ redit⁹
inuestigat.He septē liberales artes ſꝫ po/
eticas fabulas septē ancille sūt q̄s a philo
logia mercuri⁹ accepit in dotē. Secūda
ꝟo schola q̄ rome habebat erat de mecha
nicis artib⁹ quas supꝛa ſuiles vocauim⁹.
Que ideo vocant mechanice.i.adulteri/
ne:qꝛ sicut mechus est adulter q̄ ad alteri⁹
vxoꝛē accedit:sic et artifex mechanic⁹ dꝛ
q̄ ad alteri⁹ similitudinē agit.s.ad exēplar
nature:Nā qui vestiū vsū inuenit:nature
similitudinē sumpsit:q̄ ea q̄ extrinsec⁹ poſ
sunt ledi q̄busdā tegumētis muniuit:vide
licet coꝛticib⁹ arboꝛes:vellerib⁹ oues:ac
plumis et pennis varijs quasqꝫ vestiunt
aues.Similit ⁊ in opibus alijs inquātum
pōt ars naturā imitat ꝑut Phs dicit. vl
ideo foꝛte vocant mechanice dicte artes:
qꝛ internū rōnis ꝯsiliū seu mētalē cōceptū
ad exterioꝛē materiā applicāt coꝛpoꝛalē:
sicut hō mechari dicit q̄ extranee carni:id
est aliene vxoꝛi applicat coꝛp⁹ suū.Est enī
opatio artis circa exterioꝛē materiā. quia
igitur harum artiū vsus est hominib⁹ mul

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
gefördert durch die DFG